

PELS RIJCKEN

Per post en e-mail: awbsecr@pzh.nl

Provincie Zuid-Holland
Bezwarencommissie
t.a.v. mr. E.P.M. Gabriëls
Postbus 90602
2509 LP Den Haag

onze ref.	KW/KW/11014790	mr. K. Winterink
uw ref.	PZH-2023-840580231; RB-2023-000100; DOS-2023-0004407	advocaat · Counsel +31 70 515 3221
inzake	Uitvoeringsplan Bodemsanering 2.0 EMK-terrein; reactie Staat	katrien.winterink@pelsrijcken.nl

20 oktober 2023

Geachte commissie,

Bij besluit van 12 juni 2023 (kenmerk: 2089644_4720422) (hierna: '**bestreden besluit**') heeft DCMR namens gedeputeerde staten van de provincie Zuid-Holland (hierna: '**GS**') ingestemd met het 'Uitvoeringsplan Bodemsanering 2.0, Bouwrijp maken, Verbeterde Damwandconstructie, Beheersfase en Nazorg EMK-terrein te Krimpen aan den IJssel' van 15 december 2022 met kenmerk 02R17197-0005 C18001 (hierna: '**Uitvoeringsplan 2.0**').

Tegen het bestreden besluit is bij brief van 14 juli 2023 pro forma bezwaar gemaakt door het Comité Betere Aanpak EMK-Gifterrein Krimpen aan den IJssel (hierna: '**Comité**'). Bij brief van 28 augustus 2023 heeft het Comité de gronden van bezwaar aangevuld.

De Staat der Nederlanden (ministerie van Infrastructuur en Waterstaat) (hierna: '**Staat**') is belanghebbende bij het bestreden besluit. De Staat is opdrachtgever van de bodemsanering en heeft GS op 18 april 2023 gevraagd om in te stemmen met het Uitvoeringsplan 2.0.

Ten behoeve van de hoorzitting van 2 november a.s. wenst de Staat graag enkele opmerkingen te maken. In dat kader volgt hierna eerst een korte uiteenzetting van de relevante feiten en omstandigheden. Daarna wordt achtereenvolgens ingegaan op de ontvankelijkheid en de bezwaargronden van het Comité.

1 Feiten en omstandigheden

- 1.1 Het voormalige EMK-terrein is gelegen aan de Schaardijk 1 te Krimpen aan den IJssel, kadastraal bekend als gemeente Krimpen aan den IJssel, sectie B, nrs. 1650, 1280 (ged.) en 1648 (ged.) (hierna: '**EMK-terrein**'). Dit betreft een strategische locatie aan de Hollandse IJssel op de kruising met de Sliksloot en bij het industrieterrein Stormpolder. Het EMK-terrein is ruim 6 hectare groot.
- 1.2 In de periode tussen 1884 en 1980 zijn er meerdere industriële bedrijven op het EMK-terrein gevestigd geweest, waaronder een koolteerfabriek. Als gevolg van de bedrijfsactiviteiten is de bodem ter plaatse van het EMK-terrein grootschalig en ernstig verontreinigd geraakt met olie- en teerproducten.
- 1.3 Begin jaren '80 zijn – onder toezicht van het bevoegd gezag – de bovengrondse installaties op het EMK-terrein ontmanteld en de bovengronds opgeslagen vloeibare en vaste afvalstoffen afgevoerd. In 1986 heeft de Staat de eigendom van het terrein gevorderd. Eind jaren '80 is in opdracht van de Staat een bodemsanering uitgevoerd volgens de IBC-methode: Isoleren, Beheersen en Controleren. In het kader van de sanering is het hele EMK-terrein opgehoogd met onder meer AVI-slakken (circa 60.000 m³). Er zijn destijds damwanden en cement-bentonietwanden om de verontreiniging heen geplaatst en er is een bovenafdichting van asfalt aangebracht. Daarnaast vindt er een diepe (sinds 1989) en ondiepe (sinds 1994) grondwateronttrekking plaats om de grondwaterstand te beheersen en te controleren. Tot op heden worden de IBC-voorzieningen tegen hoge kosten in stand gehouden en kan het EMK-terrein niet in gebruik worden genomen. Dit is een onwenselijke situatie.
- 1.4 Uit onderzoek in opdracht van de Staat en de gemeente Krimpen aan den IJssel is gebleken dat een functionele (her)sanering en herontwikkeling van het EMK-terrein tot bedrijventerrein haalbaar is.
- 1.5 Ten behoeve van de functionele (her)sanering van het EMK-terrein is een raamsaneringsplan (2015 en gewijzigd in 2016) opgesteld waarin de saneringsdoelstelling is beschreven. Hiermee is door GS, het bevoegd gezag Wet bodembescherming (Wbb), bij besluiten van 13 augustus 2015 respectievelijk 28 april 2016, ingestemd. Beide instemmingsbesluiten zijn onherroepelijk. In het raamsaneringsplan is als saneringsdoelstelling opgenomen het geschikt maken van de EMK-locatie voor inrichting als bedrijventerrein waarbij geen actieve nazorg meer nodig is. Aangegeven is dat dit concreet betekent dat mobiele verontreinigingen

zodanig worden verwijderd dat er geen sprake meer is van verspreidingsrisico's (de IBC-maatregelen komen te vervallen) en verontreinigingen in de toekomstige leeflaag minimaal zijn teruggebracht tot de maximale waarde industrie. Dit zal voor het EMK-terrein leiden tot een eindsituatie met een grote restverontreiniging zonder verspreidingsrisico's. De leeflaag is geschikt voor het toekomstige gebruik, voor de ondergrond blijven gebruiksbeperkingen bestaan.

1.6 Vervolgens is in 2019 een uitvoeringsplan opgesteld, waarmee eveneens is ingestemd door GS. Ook dit instemmingsbesluit is onherroepelijk. In het uitvoeringsplan is beschreven hoe invulling wordt gegeven aan de bodemsanering binnen de kaders die zijn vermeld in het raamsaneringsplan. In het uitvoeringsplan is – kort samengevat – aangegeven dat de immobiele verontreinigingen worden gesaneerd door deze te herschikken binnen de saneringslocatie en af te dekken met een 1 meter dikke leeflaag met kwaliteit industrie. Ook de niet met 'EMK-stoffen' verontreinigde AVI-slakken worden herschikt binnen de saneringslocatie. De mobiele verontreinigingen worden verwijderd tot een diepte van 7 à 9 m –mv.

1.7 Tijdens voorbereidende werkzaamheden in het kader van de bodemsanering is een aantal onvoorziene omstandigheden aan het licht gekomen, te weten:

- thermische reinigers konden niet langer verontreinigde grond innemen;
- aanwezigheid van PFAS in de AVI-slakken;
- het type damwand bleek anders dan aanvankelijk werd verwacht;
- verontreiniging bleek op sommige plaatsen anders gesitueerd.

1.8 Als gevolg van deze onvoorziene omstandigheden moest het uitvoeringsplan uit 2019 op enkele punten worden aangepast. Dit heeft geleid tot het Uitvoeringsplan 2.0. In het Uitvoeringsplan 2.0 zijn ten opzichte van het uitvoeringsplan uit 2019 de volgende wijzigingen doorgevoerd:

- aanpassing herinrichting met verlaagde groenstrook langs de Sliksloot;¹
- herschikmogelijkheden van vrijkomende AVI-slakken (deels) onder grondwaterniveau en buiten de bouwkavels;²
- omvang (oppervlakte en diepte) van de verontreiniging ("EMK-verontreiniging");³
- aanwezigheid van PFAS in AVI-slakken, grond en grondwater;⁴
- afdekken restverontreiniging in vak 6 met Trisoplast (isoleren);⁵
- leeflaagdikte openbaar gebied (infrastructuur, vooroever en groenstrook);⁶

¹ Zie: uitgangspunten in hoofdstuk 3 van het Uitvoeringsplan 2.0.

² Zie: uitgangspunten in hoofdstuk 3 van het Uitvoeringsplan 2.0.

³ Zie: hoofdstuk 2 van het Uitvoeringsplan 2.0.

⁴ Zie: hoofdstuk 2 van het Uitvoeringsplan 2.0.

⁵ Zie: hoofdstuk 8 van het Uitvoeringsplan 2.0.

⁶ Zie: hoofdstuk 8 van het Uitvoeringsplan 2.0.

- behouden van de landzijdige damwand (op diepte afbranden onder maaiveld);⁷
- aanpassing fasering van de tent-/halposities;⁸
- aanpassing contractuele geluidgrenzen op grond van uitgevoerde metingen (>50dBA);⁹
- aanpassing geohydrologisch beheersysteem en grondwaterzuivering;¹⁰
- aanpassing gebruiksbeperkingen en beheer.¹¹

1.9 De saneringsdoelstelling zoals opgenomen in het raamsaneringsplan – het geschikt maken van het EMK-terrein voor herinrichting als bedrijventerrein waarbij geen actieve nazorg meer nodig is – wordt met het Uitvoeringsplan 2.0 niet gewijzigd.

1.10 In september 2022 is het Uitvoeringsplan 2.0 toegelicht tijdens een informatieavond en op de website Stormpolderdijk gepubliceerd. Bewoners en bedrijven zijn via deze weg in de gelegenheid gesteld om opmerkingen bij het Uitvoeringsplan 2.0 te maken. Een aantal bewoners en bedrijven heeft van deze inspraakmogelijkheid gebruik gemaakt. Hun opmerkingen zijn ofwel verwerkt dan wel van een reactie voorzien in het definitieve Uitvoeringsplan 2.0. Het Comité heeft geen gebruik gemaakt van de geboden inspraakmogelijkheid.

2 Ontvankelijkheid Comité

2.1 De Staat verzoekt uw commissie om bij uw ambtshalve beoordeling van de ontvankelijkheid van het bezwaar van het Comité het hiernavolgende in acht te nemen.

2.2 Het Comité bestaat volgens haar bezwaarschrift uit:

“een gemengd gezelschap: bewoners uit de directe omgeving, ondernemers in de Stormpolder, andere betrokken Krimpenaren en Capellenaren, maar ook een voormalig Statenlid uit Rotterdam. Er is een aantal leden dat binnen een straal van 200 meter vanaf de giflocatie woont, werkt en/of vastgoed bezit. Enigen van hen waren ook eerder op andere manieren betrokken bij dit project (Klankbordgroep, bewonersstichting).”

2.3 Het Comité heeft geen stukken overgelegd waaruit volgt dat het Comité een rechtspersoon is, als bedoeld in artikel 1:2, eerste en derde lid, van de Algemene wet bestuursrecht (Awb). Het is vervolgens de vraag of het Comité kan worden aangemerkt als belanghebbende als entiteit of informele vereniging.¹² Om als entiteit of informele vereniging als belanghebbende te kunnen worden aangemerkt is vereist

⁷ Zie: hoofdstuk 8 van het Uitvoeringsplan 2.0.

⁸ Zie: hoofdstuk 8 van het Uitvoeringsplan 2.0.

⁹ Zie: hoofdstuk 8 van het Uitvoeringsplan 2.0.

¹⁰ Zie: hoofdstuk 9 van het Uitvoeringsplan 2.0.

¹¹ Zie: hoofdstuk 14 van het Uitvoeringsplan 2.0.

¹² Zie bijvoorbeeld ABRVS 22 oktober 2008, ECLI:NL:RVS:2008:BG1144 en ABRVS 23 april 2014, ECLI:NL:RVS:2014:1439.

dat sprake is van een:

- ledenbestand;
- organisatorisch verband dat is opgericht voor een bepaald doel met regelmatige ledenvergaderingen, een bestuur en een samenwerking die op enige continuïteit is gericht, en;
- organisatie die als eenheid deelneemt aan het rechtsverkeer.¹³

2.4 Naar de mening van de Staat voldoet het Comité niet aan deze vereisten. Het Comité heeft niet inzichtelijk gemaakt wie haar leden zijn. Daarvoor is de lijst met (onvolledige) namen en een woonplaats onvoldoende. Ook als inzicht zou worden gegeven in de (volledige) naam en adressen, is dit onvoldoende om aan te tonen dat sprake is van een ledenbestand.¹⁴ Daarnaast is niet gebleken van het heffen van (symbolische) contributie. Verder is niet aangetoond dat het Comité als entiteit deelneemt aan het rechtsverkeer. Niet is gebleken dat het Comité zich, buiten haar website, in geschriften naar buiten toe presenteert als eenheid. Interne mailwisseling is daarvoor onvoldoende. Het Comité neemt dus niet als entiteit deel aan het rechtsverkeer.

2.5 De Staat merkt daarnaast op dat uit de door het Comité verstrekte lijst van feitelijke werkzaamheden en bijlagen bij die lijst niet blijkt in hoeverre de opgesomde feitelijke werkzaamheden namens het Comité zijn verricht. Als de werkzaamheden van het Comité louter bestaan uit het in rechte opkomen tegen besluiten kunnen deze werkzaamheden niet worden aangemerkt als feitelijke werkzaamheden in de zin van artikel 1:2, derde lid, van de Awb. Dat geldt ook voor werkzaamheden die verband houden met de voorbereiding van procedures, zoals het vergaren van informatie of het informeren van derden over procedures.¹⁵

3 Opmerkingen ten aanzien van bezwaargronden Comité

Juridisch kader en procedure (bezwaargrond 1)

3.1 Het Comité stelt dat het Uitvoeringsplan 2.0 niet voldoet aan de eisen die zijn gesteld in de artikelen 38 en 39 Wbb. Daarnaast zou nieuwe maatschappelijke inbreng worden omzeild, betreft het rapport in bijlage 6 een concept, is de projectplanning onjuist en is onduidelijk of er wel sprake is van bodem in de zin van de Wbb.

Reactie

3.2 Allereerst wenst de Staat te benadrukken dat het raamsaneringsplan en het uitvoeringsplan uit 2019 onherroepelijk zijn. Daarmee staat vast dat het

¹³ ABRvS 12 maart 2008, ECLI:NL:RVS:2008:BC6406.

¹⁴ Vgl. ABRvS 26 februari 2020, ECLI:NL:RVS:2020:602.

¹⁵ ABRvS 1 oktober 2008, ECLI:NL:RVS:2008:BF3911

raamsaneringsplan en het uitvoeringsplan uit 2019 voldoen aan de eisen van de artikelen 38 en 39 Wbb. Het Uitvoeringsplan 2.0 is slechts op een aantal punten gewijzigd ten opzichte van het uitvoeringsplan uit 2019. In lijn met de rechtspraak over het instemmen met een wijziging van een vergunning en artikel 4:6 Awb kan in de onderhavige bezwaarprocedure slechts tegen die onderdelen van het Uitvoeringsplan 2.0 worden opgekomen die zijn gewijzigd ten opzichte van het eerdere, onherroepelijke uitvoeringsplan.

Vgl. ABRvS 12 april 2017, ECLI:NL:RVS:2017:1027, r.o. 1 en ABRvS 3 mei 2017, ECLI:NL:RVS:2017:1194, r.o. 3.

- 3.3 De Staat verzoekt uw commissie het voorgaande te betrekken bij de beoordeling van de bezwaargronden van het Comité.
- 3.4 Ook het Uitvoeringsplan 2.0, althans de daarin opgenomen wijzigingen, voldoen aan de vereisten van de artikelen 38 en 39 Wbb en is conform de daarvoor geldende wettelijke procedure beschikt.
- 3.5 Ten aanzien van de overige opmerkingen merkt de Staat op dat inbreng niet wordt omzeild, er is regelmatig contact met een klankbordgroep en er is een inspraakmogelijkheid geboden op het concept Uitvoeringsplan 2.0 alvorens het definitieve plan is ingediend bij GS. Het rapport in bijlage 6 is inderdaad een concept. Dat had niet mogen gebeuren, maar is voor de procedure niet relevant. Het definitieve rapport is bekend bij GS en is als **bijlage 1** aan deze brief gehecht. Het definitieve rapport vormt de grondslag voor het Uitvoeringsplan 2.0.
- 3.6 De projectplanning is zoals de naam aangeeft een planning. Helaas heeft het project al vertraging opgelopen en schuift de planning daarmee op. Dit zijn, anders dan het Comité suggereert, geen redenen om instemming met een uitvoeringsplan te weigeren. Verder is op het EMK-terrein meer bodem in de zin van de Wbb aanwezig dan puin. Het is ook de bodem die wordt gesaneerd. Tijdens de bodemsanering wordt ongetwijfeld puin aangetroffen. Dat puin wordt afgevoerd. Dit maakt echter niet dat er geen sprake is van bodem in de zin van de Wbb.

Verhouding raamsaneringsplan en Uitvoeringsplan 2.0 (bezwaargrond 2)

- 3.7 Het Comité stelt dat de in het raamsaneringsplan gestelde saneringsdoelstellingen niet worden behaald en de grond niet geschikt wordt gemaakt voor de functie die na de sanering is beoogd. Volgens het Comité wordt de actieve nazorg niet beëindigd, omdat de damwanden nog fysiek moeten worden gecontroleerd en omdat na de sanering nog sprake is van drainage. Daarnaast is volgens het Comité als gevolg van het Uitvoeringsplan 2.0 minder ruimte voor bebouwing ten opzichte van het raamsaneringsplan.

Reactie

- 3.8 De Staat kan het Comité niet volgen in deze stellingen. In het Uitvoeringsplan 2.0 is beschreven op welke wijze wordt voldaan aan de saneringsdoelstelling uit het raamsaneringsplan. Op grond van het Uitvoeringsplan wordt de EMK-locatie geschikt gemaakt voor de functie bedrijventerrein, waarbij de actieve nazorg, met de IBC-maatregelen voor het grondwater van de eerdere sanering, niet langer noodzakelijk is en kan worden overgegaan op een passieve nazorg. Na de saneringsfase is een beheersfase van 2 jaar benodigd omdat er nog nalevering van EMK-verontreiniging naar het grondwater kan plaatsvinden en zware metalen vanuit de AVI-slakken. De verwachting is dat er na die 2 jaar sprake is van een stabiele eindsituatie en actieve nazorg niet langer noodzakelijk is.
- 3.9 Anders dan het Comité stelt, zijn het controleren van de damwanden en de drainage geen saneringsmaatregelen, laat staan actieve nazorgmaatregelen. Controle van de damwanden is noodzakelijk om de grondkerende/kade functie te borgen. Drainage is vanuit civieltechnisch oogpunt – en dus niet op grond van de Wbb – benodigd. Omdat er PFAS in de AVI-slakken is aangetoond, moet het uit de drainage vrijkomende water voor lozing gezuiverd worden op PFAS. Ook dit is geen saneringsmaatregel. Er is namelijk geen sprake van PFAS boven de interventiewaarde. Zuivering is louter noodzakelijk vanwege het feit dat de lozingsnorm voor PFAS zeer streng is. Overigens is de controle van de damwand en de drainage ook al onderdeel van het Uitvoeringsplan uit 2019.
- 3.10 De stelling van het Comité dat er minder ruimte is voor bebouwing dan in het Uitvoeringsplan 2.0, is – los van het feit dat dit niet juist is – niet relevant in het kader van de beoordeling van een uitvoeringsplan op grond van de Wbb. De hoeveelheid bebouwbare grond na sanering maakt ook geen onderdeel uit van het raamsaneringsplan en de toetsing daarvan aan de vereisten ingevolge de Wbb. Het Comité baseert haar stelling dat sprake is van minder uitgeefbare grond op stukken die niet ten grondslag liggen aan het Uitvoeringsplan 2.0. In het Uitvoeringsplan 2.0 is de kavel van 'vak 6' – in tegenstelling tot hetgeen het Comité in haar bezwaarschrift stelt – uitgeefbaar.

Damwanden (bezwaargrond 3)

- 3.11 Het Comité stelt – kort samengevat – dat de damwanden in de saneringsfase grote risico's lopen. Zo zouden de damwanden ingedeeld zijn in een te lage gevolgklasse, voldoen de damwanden ook niet aan de eisen uit de lagere gevolgklasse, leidt verlagings van de damwand tot aantasting van de IBC-locatie en wordt de damwand tijdens de bouwphase zwaarder belast dan toegestaan in de eindfase. Tot slot merkt het

Comité op dat een aan te leggen groenstrook niet zou passen in het bestemmingsplan.¹⁶

Reactie

- 3.12 Deze punten met betrekking tot de damwanden vormen geen onderdeel van de toets aan de Wbb en kunnen in de onderhavige procedure dus niet aan de orde komen. Desalniettemin merkt de Staat het volgende op.

- 3.13 De damwandconstructie (met totale lengte circa 435 meter) maakt onderdeel uit van de afschermconstructie van de bodemverontreiniging. Daarnaast heeft de damwandconstructie een grondkerende functie en vormt deze de oeverconstructie van de Hollandsche IJssel en de Sliksloot. De Staat is zich terdege bewust van de situatie op het EMK-terrein en achtte het noodzakelijk om de damwandconstructie langs de Hollandsche IJssel en de Sliksloot te laten onderzoeken.

- 3.14 Fugro heeft onderzocht op welke wijze de damwanden sterk genoeg zijn om hun functie te vervullen tijdens de bodemsanering en ten behoeve van het gebruik van het EMK-terrein na de sanering als bedrijventerrein. Het onderzoek van Fugro is gecontroleerd en akkoord bevonden door het ingenieursbureau Rotterdam en Deltares. Uit het rapport van Deltares blijkt dat de bestaande stalendamwandconstructie na het uitvoeren van de werkzaamheden zoals geadviseerd door Fugro een minimale technische levensduur van 50 jaar heeft, waarbij wordt voldaan aan de wettelijke vereisten (NEN8700:2020) ten aanzien van de constructieve betrouwbaarheid. De Staat ziet in de blote stellingen van het Comité dan ook geen aanleiding of aanknopingspunt voor twijfel als het gaat om de sterkte van de damwanden.

- 3.15 Deze versterking is inmiddels ook al uitgevoerd conform de daarvoor door de gemeente verleende omgevingsvergunning. Tegen deze omgevingsvergunning is door het Comité geen bezwaar gemaakt. De damwanden zijn versterkt door het verbeteren van de damwandconstructie, zodat deze een minimale technische levensduur heeft van ten minste 50 jaar. De werkzaamheden bestonden voornamelijk uit het aanbrengen van groutankers ter vervanging van de bestaande verankeringsconstructie (die later verwijderd zal worden).

- 3.16 De in het Uitvoeringsplan 2.0 opgenomen verlaging van de damwand ziet enkel op de verlaging van de damwanden aan de waterzijde tot het niveau van +1,8m NAP om daarmee een verlaagde groenstrook te realiseren. Deze verlaging is – net als de overige werkzaamheden aan de damwand – geen onderdeel van de bodemsanering

¹⁶ Overigens is de aan te leggen groenstrook, anders dan het Comité stelt, niet in strijd met het bestemmingsplan. De Staat wijst op artikel 3.1, onder i, van de planregels van het ter plaatse vigerend bestemmingsplan 'Stormpolderdijk', waaruit blijkt dat ter plaatse van de bestemming Bedrijventerrein onder andere groen en straatmeubilair is toegestaan.

waarop het bestreden besluit ziet. De verlaging van de damwand moet nog worden uitgevoerd.

- 3.17 Het standpunt van het Comité dat het verlagen van de damwand leidt tot het binnendringen van hemel- en rivierwater en uitspoeling van ernstige vervuiling naar het oppervlaktewater, is niet onderbouwd en onjuist. Het binnendringen van hemel- en rivierwater wordt voorkomen met de aan te brengen kleilaag op het talud van de groenstrook. Tijdens de bodemsanering en het bouwrijpmaken van het EMK-terrein wordt een drainagestelsel aangebracht waarmee de grondwaterstand beheerst wordt op een niveau van +1,5 (aan de randen van het terrein) tot maximaal +1,8 NAP (meer centraal op het terrein).
- 3.18 De stelling van het Comité dat een onderbouwing voor de belasting van de damwand in de bouwfase ontbreekt is eveneens onjuist. In het advies van Fugro over het verbeteren van de damwandconstructie van 28 januari 2022 stelt Fugro dat het opstellen van de betreffende kraan van 40 kN/m² op drie meter afstand van de damwand geen negatieve gevolgen heeft op de krachtswerking van de wand mits voorafgaand het maaiveldniveau wordt ontgraven tot NAP +1,0m. In het plan van Dura Vermeer wordt aan deze voorwaarde voldaan. Aan de zuidzijde van de damwand bij de Hollandse IJssel wordt het maaiveldniveau aan de landzijde afgegraven tot NAP +1,0 m, waarna een kraan wordt opgesteld voor het laden en lossen van materieel en grond tijdens de bouwwerkzaamheden.¹⁷ De kraanbelasting van 40 kN/m² is telkens meegenomen in de berekeningen. Uit de berekeningen (en controle daarvan) blijkt dat wordt voldaan aan de constructieve vereisten voor de damwand.

AVI-slakken (bezwaargrond 4)

- 3.19 Het Comité stelt dat de AVI-slakken eind jaren '80 in strijd met wet- en regelgeving zijn toegepast, moeten worden verwijderd en niet mogen worden herschikt.

Reactie

- 3.20 In het kader van de sanering en het bouwrijp maken van het EMK-terrein komt een deel van de eind jaren '80 aangebrachte AVI-slakken vrij. In het raamsaneringsplan is het uitgangspunt dat de AVI-slakken op het EMK-terrein aanwezig blijven. In het uitvoeringsplan uit 2019 is beschreven dat de niet met EMK-stoffen verontreinigde AVI-slakken¹⁸ binnen de ontgravingsvakken van de bodemsanering worden herschikt. De met EMK-stoffen verontreinigde AVI-slakken – die vanwege het oliegehalte goed zijn te onderscheiden van de niet met EMK-stoffen verontreinigde AVI-slakken –

¹⁷ https://stormpolderdijk.nl/images/documenten/6421-199790-10-R01_v5.0_Damwandadvies.pdf, p.7

¹⁸ Bij het ontgraven van de AVI-slakken wordt onderscheid gemaakt in AVI-slakken die niet verontreinigd zijn met EMK-stoffen ('schone' slakken) en AVI-slakken die verontreinigd zijn met EMK-stoffen ('vieze' AVI-slakken). Alleen de 'schone' slakken zullen worden herschikt. De 'vieze' AVI-slakken worden getransporteerd in luchtdichte containers naar de laad- en loslocatie aan de Hollandsche IJssel.

worden afgevoerd. Het ontgraven en herschikken van de AVI-slakken staat reeds op grond van het raamsaneringsplan en het uitvoeringsplan uit 2019 onherroepelijk vast.

- 3.21 Nieuw in het Uitvoeringsplan 2.0 is dat de herschikking – van de niet met EMK-stoffen verontreinigde AVI-slakken – op het EMK-terrein (deels) onder grondwaterniveau zal plaatsvinden, in geconcentreerde zones binnen de ontgravingsvakken van de bodemsanering. In het Uitvoeringsplan 2.0 is – anders dan in het uitvoeringsplan uit 2019 – als uitgangspunt genomen dat niet op herschikte AVI-slakken wordt gebouwd.¹⁹ De herschikte AVI-slakken zijn daardoor te allen tijde terugneembaar.
- 3.22 De stelling van het Comité dat de AVI-slakken in strijd met wet- en regelgeving zijn toegepast en moeten worden verwijderd, kan de Staat – los van het feit dat dit geen onderdeel vormt van de toetsing van het uitvoeringsplan aan de artikelen 38 en 39 Wbb – niet volgen.
- 3.23 De tien jaarstermijn uit de Afvalstoffenwetvergunning eindigde in april 1999. In 1994 is de Wet milieubeheer in werking getreden en is de Afvalstoffenwet komen te vervallen. Gezien de feitelijke en juridische situatie op het EMK-terrein na de tien jaarstermijn, was er echter geen sprake (meer) van een inrichting en derhalve evenmin van een vergunningplicht. In 1999 was op grond van artikel 10.2, lid 2, Wm in samenhang met artikel 2, lid 1 onder b van het Besluit vrijstelling stortverboden buiten inrichtingen (in werking getreden op 1 januari 1994) geen vergunning nodig voor de AVI-slakken in het EMK-terrein. De AVI-slakken zijn dus niet sinds 26 april 1999 illegaal aanwezig op het EMK-terrein. Van het overtreden van regels is evenmin sprake.
- 3.24 Wellicht ten overvloede wijst de Staat erop dat de Afvalstoffenwet, dat het vigerende juridische kader was ten tijde van de toepassing van de AVI-slakken op het EMK-terrein, geen met artikel 33 Bbk vergelijkbare verwijderingsplicht kende. Ook uit de Afvalstoffenwetvergunning van 10 mei 1989 (kenmerk 340311/29) volgt een dergelijke plicht niet. Aangezien de AVI-slakken die momenteel op het EMK-terrein liggen, nog steeds onder het ten tijde van de toepassing geldende juridische kader vallen (artikel 75 Bbk jo. artikel 31 Bouwstoffenbesluit bodem- en oppervlaktewaterenbescherming (oud)), is er thans geen rechtsgrondslag aanwijsbaar op grond waarvan de reeds aanwezige AVI-slakken zouden moeten worden verwijderd.
- 3.25 Ook artikel 13 Wbb maakt dit niet anders. AVI-slakken die in een geïsoleerde omgeving worden herschikt, vormen – anders dan het Comité lijkt te suggereren – géén aanmerkelijk risico voor het lokale milieu en doen geen nieuwe verontreiniging ontstaan. Met de geïsoleerde herschikking van de AVI-slakken zijn alle maatregelen genomen die redelijkerwijs kunnen worden gevergd. Artikel 13 Wbb verplicht daarom, anders dan het Comité betoogt, niet tot verdergaande maatregelen zoals het

¹⁹ Uitvoeringsplan 2.0, p. 101.

verwijderen en doen storten van de AVI-slakken. Ook de werkwijze om met EMK-stoffen verontreinigde AVI-slakken en niet met EMK-stoffen verontreinigde AVI-slakken te onderscheiden is niet in strijd met artikel 13 Wbb.

- 3.26 De stelling van het Comité dat de hoeveelheid AVI-slakken in het Uitvoeringsplan 2.0 van 60.000 m³ onjuist is, klopt niet. Uit de brief 29 januari 1993 van GS aan de heer Alders van VROM volgt dat eind jaren '80 een hoeveelheid van circa 61.000 m³ slakken is gestort. Daarnaast is op basis van bodemonderzoek een inschatting gemaakt van de laagdikte van de AVI-slakken ter plaatse van het EMK-terrein. De op basis daarvan berekende hoeveelheid is 60.000 m³.
- 3.27 Voor wat betreft de stelling van het Comité dat vanwege grote vervuilingen buiten de saneringsvlakken er meer ontgraven zal moeten worden dan is aangegeven in het Uitvoeringsplan 2.0, merkt de Staat op dat dit slechts een blote stelling betreft die op geen enkele wijze is onderbouwd. Eventueel extra vrijkomende AVI-slakken worden overigens binnen de in het Uitvoeringsplan 2.0 aangegeven gebieden herschikt voor zover daar ruimte voor is. Een eventueel overschot wordt afgevoerd naar een stortplaats.
- 3.28 Het Comité stelt verder nog dat voor alle onderdelen van het Uitvoeringsplan 2.0 een milieubelasting- en kosteneffectiviteitsafweging gemaakt moet worden, omdat er volgens het Comité sinds 2016 veel is veranderd. Zoals al meerdere malen is opgemerkt is er slechts sprake van enkele wijzigingen ten opzichte van 2016. Dit maakt echter niet dat met het Uitvoeringsplan 2.0 wordt afgeweken van de saneringsdoelstelling uit het raamsaneringsplan.

Milieu en gezondheid (bezwaargrond 5)

- 3.29 In dit onderdeel van het bezwaarschrift heeft het Comité een aantal stellingen geponeerd die de Staat niet kan volgen.

Reactie

- Verontreiniging is voldoende in beeld
- 3.30 In het raamsaneringsplan is een beschrijving gegeven van de omvang van de EMK-verontreiniging, gebaseerd op eerder uitgevoerde bodemonderzoeken. Op basis van deze informatie is in het raamsaneringsplan een saneringsvakken indeling gemaakt. Ter verificatie van de saneringsvakken zijn door Dura Vermeer tussen 2018 en 2020 bodemonderzoeken uitgevoerd. Daarover is het volgende opgenomen in het Uitvoeringsplan 2.0:

2.1.3 Verificatieonderzoek (2018-2020)

Ter verificatie van de saneringsvakken zijn door Dura Vermeer bodemonderzoeken uitgevoerd. Het verificatieonderzoek heeft zich met name gericht op het vaststellen van de bodemkundige samenstelling (diepteligging van de klei-/veenlaag) en de milieukundige kwaliteit in de bodemlaag rond de aangegeven ontgravingsdieptes in de saneringsvakken 1, 2, 3a, 3b, 4 en 6. Daarnaast is ook de horizontale begrenzing van de saneringsvakken geverifieerd. De algemene conclusie is dat de verontreinigingssituatie grotendeels overeenkomt met de situatie zoals weergegeven in het raamsaneringsplan maar op twee punten afwijkt:

1. De verontreiniging direct ten zuiden van de Schaardijk zit dieper en is omvangrijker dan aangenomen;
2. De verontreiniging langs de damwand aan de Hollandse IJssel en Sliksloot is minder dan verwacht.

Het raamsaneringsplan gaat uit van 6 verschillende ontgravingsvakken. Per vak zijn de ontgravingsdieptes aangegeven. De ontgravingsdiepte komt overeen met de gemiddelde diepte van de kleilaag. In het raamsaneringsplan is ervan uitgegaan dat de verontreiniging tot in de top van de kleilaag ontgraven wordt. De overige verontreiniging blijft achter. Met deze uitgangspunten is de verontreinigingssituatie op basis van de aanvullende onderzoeken opnieuw bekeken.

Zie Uitvoeringsplan 2.0, p. 9.

- 3.31 Het standpunt van het Comité dat onvoldoende inzicht bestaat over de omvang en positie van bodemverontreiniging, waardoor de gestelde saneringsdoelstellingen niet worden gehaald, is gelet op het voorgaande voor de Staat onnavolgbaar.

- Interceptiedrain

- 3.32 De stellingen over de interceptiedrain zijn, naast niet onderbouwd en onjuist, niet relevant in het kader van deze bezwaarprocedure. Met de interceptiedrain wordt voorkomen dat grondwater dat in de Stormpolder voorkomt en natuurlijk afstroomt naar het oppervlaktewater in de Stormpolder de saneringslocatie op stroomt. De interceptiedrain vormt echter géén onderdeel van het Uitvoeringsplan 2.0 en valt buiten de reikwijdte daarvan.

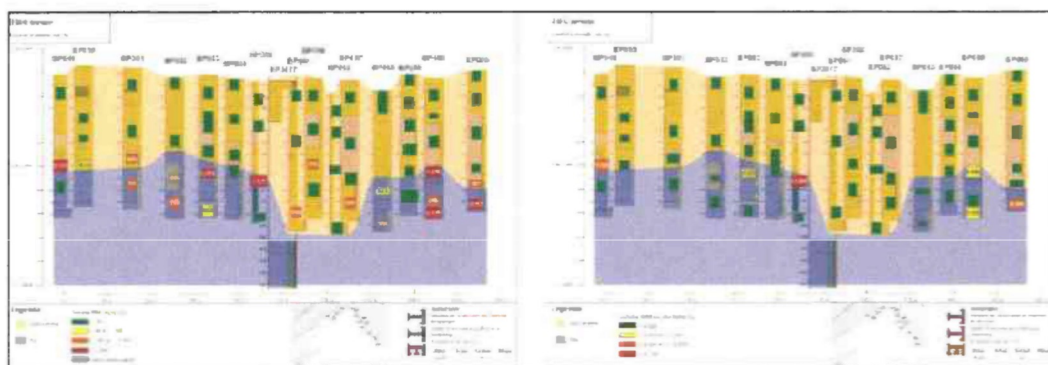
- Verstuiving

- 3.33 Volgens het Comité worden er onvoldoende maatregelen getroffen tegen verstuiving van verontreinigde grond. Het Uitvoeringsplan 2.0 kent echter ter zake van het tegengaan van verstuiving geen wijzigingen ten opzichte van het eerdere uitvoeringsplan. Dit onderdeel kan daarom nu niet meer ter discussie worden gesteld. Overigens stelt het Comité, als de Staat het goed begrijpt, ook niet dat in het Uitvoeringsplan 2.0 onvoldoende maatregelen tegen verstuiving zijn opgenomen. Door haar wordt gesteld dat de maatregelen uit het Uitvoeringsplan 2.0 moeten worden uitgevoerd, wat ook zal worden gedaan.

- Grond in depot
- 3.34 De Staat merkt op dat het plaatsen van grond in depot plaatsvindt in overeenstemming met de toepasselijke wet- en regelgeving. Ook verontreinigde grond mag onder voorwaarden in depot worden geplaatst. Uiteraard wordt ervoor gezorgd dat risico's voor mens en milieu worden voorkomen. De verontreinigde grond die in depot geplaatst wordt betreft geen sterk met olie en teer verontreinigde grond, die tot emissies en geuroverlast zou kunnen leiden. De in depot te zetten verontreinigde grond betreft grond die geschikt is om binnen de ontgravingsvakken te herschikken.
- Saneringsvakken 5 en 6
- 3.35 Het saneringsvak 5 wordt onder het Uitvoeringsplan 2.0 niet langer gesaneerd. Dit is gewijzigd naar aanleiding van een aanvullend onderzoek. In dat kader staat in het Uitvoeringsplan 2.0:

Aanvullend onderzoek vak 5

De bodem langs de damwand (vak 5) is bij aanleg van de IBC-maatregel in de jaren '90 opgeschoond. Het aanvullend onderzoek geeft een gedetailleerd beeld van de verontreinigingssituatie in vak 5. Het onderzoek bevestigt dat de bodem tot circa +0,5 m NAP geen sterke verontreiniging voorkomt. Daaronder wordt in een aantal boringen een sterke verontreiniging van met name met PAK in de kleilaag aangetroffen (zie figuur 2.1.3-6). Verontreinigingen in de kleilaag gedragen zich als immobiel en leveren geen ontoelaatbare verspreidingsrisico's op.

Figuur 2.1.3-6: Resultaten aanvullend onderzoek vak 5

Zie Uitvoeringsplan 2.0, p. 13.

- 3.36 De noodzaak tot saneren van saneringsvak 5 wordt dus niet, zoals het Comité stelt, te eenvoudig terzijde geschoven.
- 3.37 In saneringsvak 6 is de diepere vervuiling niet weg te halen en ontbreekt een deel van de kleilaag rond de -1,5 m NAP. Het geheel ontgraven tot aan de dieper gelegen kleilaag is technisch niet mogelijk. Gekozen is voor een ontgravingsdiepte van -1,5 m NAP. De kleilaag en de onderliggende restverontreiniging worden aangevuld en afgedekt met Trisoplast. Het Comité stelt dat Trisoplast bedoeld en gekeurd is voor

boven- en onderafdichtingen. Zij ziet geen onderbouwing van de stelling dat door de Trisoplast eventueel dieper gelegen verontreiniging zich niet verspreidt, omdat verticale isolatie ontbreekt.

- 3.38 Er is geen sprake van diepere verspreiding. Onder de kleilaag en Trisoplast ingesloten verontreiniging kan niet naar boven en daaronder zit een dik klei/veenpakket waardoor er geen verdere grondwaterstroming/verspreiding plaatsvindt. De verontreiniging gedraagt zich "immobiel".
- Kavels voldoende gereinigd voor veilige herontwikkeling
- 3.39 Het Comité betwist dat de op te leveren kavels voldoende gesaneerd zullen zijn om er op een veilige wijze op te bouwen. Lagen met vervuiling kunnen volgens het Comité geïsoleerd zijn door minder vuile lagen, maar dit alles wordt volgens haar bij werkzaamheden doorboord.
- 3.40 Uit te geven kavels worden opgeleverd met minimaal een leeflaag van 1 m (dikte) binnen kwaliteitsklasse industrie. Het grondwater zal verontreinigingsconcentraties bevatten die niet leiden tot uitdampingsrisico's. Eventuele risico's vanuit de grond onder de leeflaag zijn uitgesloten, nu gebruiksbeperkingen/-voorwaarden voor activiteiten dieper dan de leeflaag gelden.
- Thermisch te reinigen grond
- 3.41 Door het Comité wordt in haar aanvullend bezwaarschrift een aantal vragen opgeworpen over thermisch te reinigen grond die vrijkomt uit het EMK-terrein. De daarover door haar ingenomen standpunten berusten echter op misvattingen.
- 3.42 Het Comité wijst er bijvoorbeeld op dat op pagina 8 van het Uitvoeringsplan 2.0 wordt aangegeven dat circa 79.000 m³ vervuilde grond thermisch gereinigd moet worden, terwijl op pagina 48 staat dat dit 43.800 m³ is. Eerstgenoemde getal verwijst echter naar de ingeschatte hoeveelheid in het raamsaneringsplan. De op pagina 48 opgenomen hoeveelheid thermisch te reinigen grond van 43.800 m³ is de onder het Uitvoeringsplan 2.0 gewijzigde hoeveelheid. Dit verschil is ontstaan doordat het voormalige saneringsvak 5 niet meer wordt ontgraven en bij saneringsvak 6 minder diep wordt ontgraven (waarbij de verontreiniging wordt afgedekt met Trisoplast).
- Damwand lekt geen vervuiling
- 3.43 De stelling dat de damwand EMK-vervuiling blijft lekken is niet op feiten gebaseerd. Allereerst lekt de damwand momenteel niet, dus het blijven lekken kan niet aan de orde zijn. Er is bovendien geen reden waarom de damwand na sanering wel zou gaan lekken. Ook wordt het grondwaterpeil beheerst met een drainagesysteem en zijn er geen concentraties aanwezig in het grondwater die leiden tot een verspreidingsrisico.

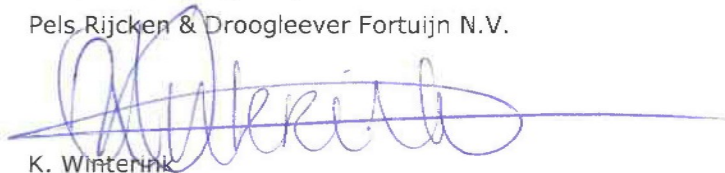
datum 20 oktober 2023
onze ref. KW/KW/11014790

15/15

4 Conclusie

De Staat verzoekt uw commissie om GS te adviseren het bezwaar van het Comité niet-ontvankelijk, althans ongegrond te verklaren.

Met vriendelijke groet,
Pels Rijcken & Droogleever Fortuijn N.V.

K. Winterink